
Datum	Vrijdag 21 juni 2013
Onderwerp	Overleg Regioscreening Blauwe cluster – Mechelen
Voorzitter	Cathy Berx
Verslaggever	Ellen Smolders (Deloitte)

AGENDA:

1. Inleiding regioscreening fase 2
2. Synthese zelfevaluatie
3. Debat
 - 3.1 Toelichting Intergemeentelijke samenwerking regio Kempens Karakter (Luc Vleugels)
 - 3.2 Rondetafel
4. Verder vervolg regioscreening

BIJLAGEN:

- Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen
- Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevragingen
- Bijlage 3: PowerPoint Presentatie (zie afzonderlijk document)

Aanwezig:

Gemeente	Naam	Functie
Berlaar	Walter Horemans	Burgemeester
Berlaar	Anja Neels	Secretaris
Bonheiden	Guido Vaganée	Burgemeester
Bonheiden	Wim Peeters	Secretaris
Bornem	Luc De Boeck	Burgemeester
Bornem	Dieter Vankeirsbilck	Gemeentesecretaris
Duffel	Marc van der Linden	Burgemeester (VERONTSCHULDIGD)
Duffel	Jan Steenacker	Coördinator
Duffel	Eddy Boremans	Secretaris
Heist op den Berg	Luc Vleugels	Burgemeester
Heist op den Berg	Annick Van Woensel	Secretaris
Lier	Frank Boogaerts	Burgemeester
Lier	Kathleen Janssens	Secretaris
Mechelen	Jan Verhulst	Adjunct-Stadssecretaris
Nijlen	Paul Verbeeck	Burgemeester
Nijlen	Hans Welters	Secretaris
Putte	Chris De Veuster	Burgemeester
Putte	Louis Verbist	Secretaris
Puurs	Koen Van den Heuvel	Burgemeester (VERONTSCHULDIGD)
Puurs	Raoul Paridaens	Secretaris
Sint-Amands	Peter Van Hoeymissen	Burgemeester (VERONTSCHULDIGD)
Sint-Amands	Leen Lejon	Secretaris
Sint-Katelijne-Waver	Kristof Sels	Burgemeester
Sint-Katelijne-Waver	Hilde Marien	Secretaris
Willebroek	Eddy Bevers	Burgemeester
Willebroek	Herman Bauwens	Secretaris
Deloitte	Ellen Smolders	Consultant
Deloitte	Tom Verstraete	Senior Manager
	Dries Maes	Student Bestuurskunde
ABB	Sofie De Keersmaeker	ABB Antwerpen
ABB	Penny De Beleyr	ABB Antwerpen
	Cathy Berx	Gouverneur Antwerpen

VERSLAG

1. Inleiding regioscreening fase 2

De gouverneur verwelkomt de aanwezigen en dankt Mechelen voor de ontvangst. Bovendien worden alle personen bedankt voor de kwalitatief hoogstaande antwoorden op de bevraging die werden ontvangen. Deze oefening was niet vanzelfsprekend voor de nieuwe besturen van deze cluster. Aangezien alle aanwezigen reeds voldoende vertrouwd zijn met de voorafgaande stappen in de regioscreening, wordt dit niet opnieuw toegelicht.

Momenteel bevindt de regioscreening zich in fase 2, deze is gestart op 19 maart 2013. Hierbij wordt een analyse en evaluatie gemaakt van de huidige samenwerkingsverbanden (SWV's). Dit gebeurt bottom-up (kwalitatief), waarbij de gemeenten de kans krijgen om zelf vorm te geven aan het toekomstige gemeentelijke landschap.

Louter omwille van praktische redenen (werkbaar overleg) werden de gemeenten verdeeld in vijf clusters (zie bijlage 2 bij dit verslag). Per cluster wordt een verkennend debat georganiseerd. De clusterindeling was een voorstel van het studiebureau en werd voorgelegd aan de gemeentebesturen. Men kon kiezen om te wisselen van cluster of om aan de debatten in meerdere clusters deel te nemen. Zo behoren Nijlen en Heist-op-den-Berg bijvoorbeeld op hun vraag tot twee clusters. De gouverneur benadrukt dat de clusterindeling geen voorafname is van hoe de regio er in de toekomst zal uitzien. Deze clusters hebben verder geen politiek of juridisch gevolg.

In de debatten wordt aandacht gegeven aan bestaande dynamieken met betrekking tot intergemeentelijke samenwerking (de zogenaamde parallelle trajecten), zoals bijvoorbeeld de Stadregio Turnhout, de Achtkant en Hekla. Binnen de context van deze regioscreening wordt dit ook mee opgenomen.

Deloitte werd aangeduid als externe procesbegeleider. De rol van Deloitte bestaat uit het:

- Opmaken van het verslag van deze vergadering
- Opmaken van een synthesesenota op basis van de debatten
- Opmaken actieplan en plan van aanpak

Vervolgens wil de gouverneur iedereen hartelijk bedanken voor hun komst en de intensieve voorbereiding die aan deze regioscreening voorafging.

2. Synthese zelfevaluatie

Dries Maes, student Bestuurskunde licht kort de synthesesenota toe die hij maakte op basis van alle zelfevaluaties die werden toegestuurd door de besturen van de provincie Antwerpen.

De bevraging bestond uit vier luiken, nl. behoeften en opportuniteiten, gemeentelijke organisatie, evaluatie van het landschap en concrete aanbevelingen. Bovendien zal hij ook kort enkele mogelijke discussiepunten aanhalen.

2.1 Behoeften en opportuniteiten

Bij het evalueren van het luik van de behoeften en opportuniteiten kwamen een aantal kernwoorden steeds weer naar voor. Er is voornamelijk behoefte aan:

- Deskundigheid
- Efficiëntie/kostenbeperking
- Schaalvergroting
- Ervaring/kennis
- Overkoepelende taken
- Bestuurskracht
- Overkoepelend beleid

Deze verklaren tevens de bestaansredenen voor de vele SWV's. De SWV's die opgericht werden vanuit de gemeenten, werden voornamelijk ad hoc gecreëerd om aan deze noden en behoeften tegemoet te komen. Bij SWV's die van bovenaf werden opgericht ligt dit echter anders, de gemeenten halen aan dat de meerwaarde daar veel minder (duidelijk) aanwezig is.

2.2 Gemeentelijke organisatie

Binnen dit luik werd er getoetst naar vier zaken:

- Opvolging
- Evaluatie
- Input
- Terugkoppeling

De **opvolging** gebeurt niet bij alle SWV's op dezelfde manier en met dezelfde frequentie. Voor bepaalde SWV's is er een goede opvolging. Voor andere gebeurt de opvolging eerder zeer sporadisch of zelfs helemaal niet.

SWV's die over het algemeen wel goed worden opgevolgd zijn:

- SWV's die vanuit de gemeenten zijn opgericht;
- SWV's die een behoorlijke financiële bijdrage ontvangen;
- tijdelijke SWV's rond projecten en campagnes.

Andere gemeenten halen echter aan dat de opvolging bij een aantal SWV's voornamelijk gebeurt volgens de minimaal decretale verplichtingen of wanneer er problemen gemeld worden. Ook blijkt de **inspraak** bij opgelegde SWV's soms onvoldoende te zijn. Als er al een evaluatie gebeurt, dan vooral ad hoc of bij het begin van een nieuwe legislatuur en zonder een vast evaluatiekader. Hierdoor hebben de gemeenten nood aan een aantal richtlijnen die hen helpen bij het uitvoeren van een evaluatie.

Op de vraag in welke mate er vanuit het bestuur **input** wordt geleverd aan de SWV's kon er geconcludeerd worden dat er slechts beperkte en onregelmatige input werd geleverd. Het geven van input verloopt beter bij tijdelijke projecten of campagnes. Het geven van input loopt daarentegen moeizaam wanneer de thematiek van het SWV zeer technisch of specialistisch is. Wanneer de mogelijkheid bestaat tot het ontvangen van een behoorlijke financiële bijdrage, verhoogt deze input eveneens.

Met betrekking tot de **terugkoppeling** worden de agenda's van de algemene vergadering van het SWV bij veel gemeenten voorgelegd ter goedkeuring op de gemeenteraad, maar de

terugkoppeling door de gemeentelijke vertegenwoordigers verloopt voornamelijk ad hoc en informeel. Het nadeel hierbij, en dit vooral bij een politieke vertegenwoordiging in het SWV, is dat die informatiestroom onvoldoende bij de administratie terecht komt. De terugkoppeling verloopt wel goed als er een financiële impact op de gemeente is, wanneer een formele beslissing nodig is of wanneer het inhoudelijk van gemeentelijk belang is.

2.3 Evaluatie van het landschap

Met betrekking tot de **verwachtingen** gaan de gemeenten akkoord met de aangegeven criteria (nood aan eenvoud, overzicht, eenheid en efficiëntie).

Op het vlak van een **uniforme schaal** zijn wel enkele tegenstrijdige meningen te vinden. Hoewel de meeste gemeenten zich hier wel in kunnen vinden, wordt dit door enkele genuanceerd. Zij merken op dat de juiste materie op de juiste schaal moet worden behandeld. Deze kan en mag verschillen van de grootte van andere SWV's. Uniformiseren wordt als wenselijk ervaren, maar alles mag niet op 1 hoop gegooid worden.

Men stelt wel dat er wel nood is aan meer overzicht en afbakening, waar het **clusteren** en/of gelijktrekken van verschillende SWV's met dezelfde thematiek, een oplossing kan bieden.

De wens om meer **grip** te krijgen op de verschillende SWV's uit zich in een nood aan een goede en actieve vertegenwoordiging, regelmatige rapportering, opvolging en terugkoppeling. Een aantal gemeenten haalt ook aan dat voldoende informatieoverdracht heel wat problemen zou oplossen.

Vervolgens rijst het probleem met betrekking tot **het overzicht en het nut** van al deze verschillende SWV's. In sommige van deze SWV's kan een gemeente niet vrij in- of uitstappen. Sommige bieden niet echt een meerwaarde en andere hebben slechts een heel beperkte focus waardoor de baten van het SWV niet langer opwegen tegenover de kosten ervan.

Dankzij de inventarisatiefase van de regioscreening, zijn er een aantal weg te werken **overlappen** opgemerkt. Naast het dubbel uitvoeren van een aantal taken worden ook overlappen gesignaleerd van SWV's die op het zelfde gebied actief zijn. Een betere **afstemming** vanuit de gemeenten, maar ook vanuit de SWV's zelf is dus noodzakelijk.

2.4 Concrete aanbevelingen

De feedback op de vragenlijsten bevatte ook heel wat concrete aanbevelingen zoals:

1. Schaalvergroting in functie van **efficiëntie**:
 - Input/Output balans
 - Evalueren van reële meerwaarde
 - Groepsaankopen
 - Organiseren van opleidingen, vormingen en ondersteuning
 - Overheadkosten beperken
2. Schaalvergroting in functie van **bestuurskracht**:
 - Informatie en signaalfunctie
 - Netwerken en subsidies
 - Gemeentelijke autonomie (en dus keuze tot deelname) bewaren

- SWV in functie van de gemeenten, niet andersom

3. Schaalvergroting in functie van **effectiviteit**:

- Betere dienstverlening
- Betere afstemming en transparantie
- Toegang tot deskundig personeel
- Mogelijkheid voor grootschalige projecten
- Geen overlap in taken en onderzoek

2.5 Mogelijke discussiepunten

Uit de feedback op de bevestigingen en de synthesesnota werden enkele discussiepunten/vragen gedestilleerd ter ondersteuning van het debat:

- Clusteren van SWV's (beheersmatig, territoriaal (S-M-L), thematisch, top-down, bottom-up?)
- Welke overlappen kunnen we wegwerken?
- Welke ondersteuning van een hogere overheid kan een meerwaarde betekenen?
- Moet de mogelijkheid tot het aangaan van groepsaankopen worden georganiseerd? Door wie?
- Hoe kunnen we infrastructuur en deskundig personeel delen?
- Wat verstaan we onder de term 'SWV'?
- Wat kan men doen met de nieuwe commissie voor intergemeentelijke samenwerking?
- Wat na de regioscreening, is het actualiseren van dit overzicht nuttig en wenselijk, hoe pakken we dit dan praktisch aan?

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen vanuit de gemeenten rond de tafel op deze toelichting.

3. Debat

3.1 Toelichting: Intergemeentelijke samenwerking regio Kempens Karakter (Luc Vleugels)

Financieel economische context

- Intergemeentelijke samenwerking (ISW) / schaalvergroting als instrument (cfr. o. a. VVSG) tegen de crisis
- Grootste schaal is niet altijd de optimale schaal
- Middelgrootschalige ISW (8 à 10): overzichtelijk, beheersbaar via eenvoudige CBS- & GR-beslissingen
- Samen is niet altijd beter. Niet alles samen doen.
- Wél systematische oefening naar interessante ISW.

Regioscreening: een geboden kans

- Uitnodiging tot bottom-up input: iedereen denkt, spreekt over (belang van) ISW
- Mogelijkheid om te denken over ISW over arrondissementsgrenzen (interessant voor grensgevallen)
- ISW: omwille van schaalvergroting > verhoogde impact, effect. Maar ook transparantie, uniformiteit > efficiëntie

Achtkant

- Bottom-up initiatief samenwerking > “Achtkant” (werktitel)
- Organisch gegroeid overleg tussen 8 gemeenten: 4 < arro Turnhout, 4 < arro Mechelen
- Beheersmatige ISW, geen formele structuur, enkel procedurele afspraken over communicatie & uitwisseling, opdrachten, etc. (ambitie is zeer bescheiden)
- Overleg burgemeesters en secretarissen samen

Evolutie

- Discussie: beheersmatige elementen raken ook beleidsmatige aspecten
- Momentum: stopzetting huidige werking toeristische clusters
- Kempens Karakter (belendend initiatief) doet al erfgoedbeleid (belendend thema)
- Perspectief: mogelijk ook andere thema's (bv. bib) aangewezen voor ISW

Oplossing in de geest van de regioscreening

- Saneren én vereffenen huidige toeristische SWV's, minder structuren
- Clusteren 3 thema's binnen 1 structuur (> uitbreiden bevoegdheden/aanpassen statuten van die structuur): meer synergie
- Nieuwe structuur met deelwerkingen uitdenken
- Regio “Achtkant” en regio “Kempens Karakter” op elkaar afstemmen
>> “preferentiële partners”, onderlinge solidariteit, samen uitdagingen aangaan, daarbuiten iedereen andere engagementen mogelijk.. dus pragmatisch!

Hoe verder?

- Nog enkele beslissingen mogelijke partnergemeenten nodig > structuur definitief vastleggen
- Juridische items checken: bv. kan erfgoedcel ook passen binnen decreet toeristische SWV's, personeel dat voor meerdere domeinen werkt, rapportageplicht, BBC?
- Interne werking (deelwerking, erfgoed, toerisme, bib, beheersmatige samenwerking, coördinatie geheel) uitdenken
- Statutaire beslissingen in GR
- In toekomst mogelijk ook andere kansen/dossiers samen aanpakken

Er zijn geen vragen of opmerkingen als reactie op de uiteenzetting.

3.2 Rondetafel

De gouverneur stelt voor om alle besturen rond de tafel aan het woord te laten i.v.m. hun visie op de SWV's.

Hieronder worden de visie, aandachtspunten etc per gemeente beknopt meegeven.

Berlaar

- Een gemeente van relatief kleine schaal kan niet alles alleen doen. We hebben reeds goed lopende intercommunales (bv. streekontwikkeling), dit lijkt me de ideale schaal. Een aantal thema's zouden op intercommunaal niveau moeten georganiseerd worden. Op het gebied van Toerisme zouden we op veel grotere schaal moeten samenwerken.

Gouverneur

- “Ik heb in de bevraging gelezen dat de Gemeente Berlaar verwijst naar de verantwoordelijkheid van de provincie. Verwacht je de provincie als bestuursniveau die hierin een rol speelt? “

Berlaar

- De provincie zou meer kunnen doen dan wat vandaag reeds gebeurt, bv. indien de provincie in het verleden meer ondersteuning had geboden met betrekking tot ICT, dan hadden meer mogelijkheden benut kunnen worden en de lijnen kunnen uitgezet worden, etc. De provincie heeft in het verleden niet alle kansen genomen door niet voldoende sturend op te treden. Deze fout kan de provincie nog goed maken (op bestuurlijk niveau) bv. gemeenten en OCMW hebben momenteel nog een heel andere manier van werken met betrekking tot ICT.

Gouverneur

- “De regioscreening is een bottom-up analyse. Het is aan jullie om het toekomstige gemeentelijk landschap vorm te geven. Er zal niets worden opgelegd.” De gouverneur polst naar de mening van de besturen inzake fusie/meer samenwerking tussen gemeente en OCMW.

Sint-Katelijne-Waver

- Sint-Katelijne-Waver ziet de voordelen van meer samenwerking of zelfs een fusie tussen gemeente en OCMW

Puurs

- Men kan beter eerst werk maken van een goede samenwerking tussen gemeenten en OCMW, dan nieuwe samenwerkingsverbanden te creëren of fusies aan te gaan.

Willebroek

- Willebroek beschouwt meer samenwerking tussen gemeente en OCMW als een zeer interessante oefening. Men zal versteld staan hoeveel raakpunten het OCMW en de gemeente reeds hebben: onderhoud, facility, twee secretarissen, etc.
- Men moet steeds voldoende aandacht schenken aan het financiële luik van SWV's. Willebroek heeft in het verleden reeds veel geld besteed aan SWV's, maar er slechts weinig return uitgehaald. Bovendien moet deze return tastbaar zijn. BBC kost hen de dag van vandaag zeer veel moeite.
- Willebroek heeft reeds enkele SWV's bekeken, en van een aantal SWV's afstand gedaan. Willebroek is vooral geïnteresseerd in de resultaten die een SWV met zich meebrengt. Inzake toerisme vindt Willebroek dat ze tot de verkeerde cluster behoren

Bonheiden

- De besturen zouden kunnen evolueren naar een Front Office/Back Office systeem zoals in de privésector.
- Bovendien zit Bonheiden gekneld tussen twee provincies: nl. Antwerpen en Vlaams-Brabant, waardoor de SWV's steeds moeizaam verlopen. Een oplossing voor dit specifieke geval is welkom.
- Het beleidsthema 'Veiligheid' zou ook moeten herbekeken worden (vanuit het arrondissement Mechelen opentrekken). Bijkomende steun van de provincie is ook welkom met betrekking tot het aansturen van digitale projecten (bv. Ibis project), want deze aansturing vraagt veel energie met betrekking tot het beleid van de gemeente.

Gouverneur

- De toekomstige veiligheidszones en een eventuele uitbreiding (koppeling met rampenambtenaar) hiervan is reeds een aantal keren aan bod gekomen in de tafelrondes in andere clusters, bijvoorbeeld in de Noorderkempen. Deze discussie is uiteraard bespreekbaar. De cluster Zuiderkempen denkt hier anders over, daar houdt men van een dichte relatie tussen gemeenten en politiezones. Ik zal noteren dat de keuze tot het clusteren van de veiligheidszones (politie, brandweer, justitie, GAS) in deze groep veel aanhang krijgt.

Bornem

- Bovenstaande mening vloeit voort uit de opdeling die wordt opgelegd vanuit justitie (zelfde justitie- als brandweerzone). Heel grote politiezones zijn niet nodig, maar dit betekent niet dat er geen hoge mate van samenwerking aanwezig kan zijn. Specifiek voor Bornem en Sint-Amands is dat zij in de uithoek liggen, waardoor de afstanden zeer groot kunnen worden.
- Er moet ook rekening worden gehouden met de dominantie van de Stad Antwerpen, de kleine gemeenten zouden hieronder lijden (Gemeente Bornem leunt meer aan bij de mening van de cluster Zuiderkempen).

Nijlen

- Eén politiezone zoals brandweerzone lijkt ons ook veel te groot. Er moet worden nagedacht over de schaal van politiezones. Er is ook een beweging die streeft naar meer kleinschalige politiezones. We moeten trachten de opportuniteiten te identificeren om meer samen te werken.
- Nijlen werkt zeer nauw samen met Lier en Heist-op-den-Berg, dit werkt uiteraard kostenbesparend.

Gouverneur

- Men hoeft niet per se te spreken over een fusie, bv. met betrekking tot beleidsthema veiligheid. Samenwerking op het vlak van het delen van expertise, recherche kan

uiteraard ook een alternatief zijn. Meer discussies zullen gevoerd worden over het beleidsthema veiligheid.

Bonheiden

- De gemeente Bornem heeft bv. problemen met betrekking tot het fietsnetwerk. Beide provincies (Antwerpen en Vlaams-Brabant) schuiven hier verschillende zaken met betrekking tot subsidies naar voren.
- Bonheiden is dan ook vragende partij om ook aandacht te besteden aan het boven provinciale niveau.

Gouverneur

- Over de provincie overschrijdende thema's dienen we ook verder te discussiëren.
- De gouverneur wil het engagement van de provincie en de Vlaamse Overheid om zich in te schrijven in de regio's die door de lokale besturen worden aangegeven. bv. door geen structuur te ontwikkelen welke haaks staat op de samenwerking 'Achtkant' of op andere lopende projecten.

Bornem

- Bornem vindt dat de vraag moet gesteld worden of sommige SWV's niet overbodig zijn. Deze oefening dient ook op provinciaal niveau te gebeuren, omdat enkele SWV's niet eenvoudig kunnen afgeschaft worden door de lokale besturen zelf.
- Bornem heeft enkele goede SWV's zoals bv. Toerisme. Deze SWV is ook provincie overschrijdend, hier is dus een belangrijke taak weggelegd voor de provincie.

Gouverneur

- De voorgaande bespreking kan samengevat worden in twee uitgangspunten:
 - 1) Er is een algemene nood aan een goede tool om SWV's te evalueren. Sommige gemeenten zijn vragende partij voor een instrument ex-ante (voordat een SWV wordt opgericht), maar ook ex-post (de werking, efficiëntie en effectiviteit van de SWV's evalueren).
 - 2) Met betrekking tot de afschaffing van enkele SWV's. Er zijn veel SWV's geïnventariseerd. Deze lijst moet worden uitgezuiverd. Hieraan kunnen de gemeenten meewerken. Bovendien moeten de gemeenten zichzelf de vraag stellen welke SWV's een toegevoegde waarde bieden, welke bestaansredenen hebben, etc., zodat de lokale besturen kunnen aangeven welke SWV's eventueel kunnen afgeschaft worden. Vervolgens kan de provincie dit proces faciliteren en/of ondersteunen zodat dit juridisch en technisch mogelijk is.

Bornem

- Is het niet mogelijk dat de provincie een voorstel doet over de specifieke SWV's welke kunnen worden afgeschaft? Voor deze analyse hebben de gemeenten geen tijd.

Gouverneur

- De regioscreening is een bottom-up analyse, waar de lokale besturen zelf vorm geven aan het toekomstige gemeentelijke landschap. De provincie wil geen structuur en/of beslissingen 'opleggen'. Het is niet de bedoeling hier jullie verantwoordelijk af te schuiven. Op provinciaal niveau kan dit proces uiteraard ondersteund en begeleid worden.

Duffel

- De gemeente Duffel heeft momenteel voor het beleidsthema Toerisme meerdere samenwerkingen lopende, zowel met het Pallieterland als het Rivierenland (Willebroek, Bornem, etc.).
- Duffel heeft niet de financiële middelen om één rampenambtenaar in dienst te hebben. Hier werd inmiddels reeds samengezeten met de zonechefs van Bodukap, hier werd het idee van gemeenschappelijke rampenambtenaar besproken. Hier vraagt de gemeente Duffel of de provincie het initiatief kan nemen. Een goed voorbeeld hiervan is het contract dat vorig jaar werd afgesloten tussen de gemeente Duffel en Fina. In september 2012 leende Duffel aan 0,25% (lening van 20 miljoen euro in samenwerking met vier gemeenten). Deze lening is inmiddels afgelopen. Nu wil Duffel opnieuw een lening aangaan, waarvoor een rente van minimum 2,3% zal gehanteerd worden. Indien de provincie hier het voortouw zou nemen, zou een provinciale lening kunnen afgesloten worden met bv. een rente van slechts 1%. De gemeente Duffel vraagt de provincie om hier werk van te maken.

Gouverneur

- Dit element zal worden opgenomen in het syntheserapport.

Heist-op-den-Berg

- De gemeente Heist-op-den-Berg heeft behoefte aan een grondige opkuis van de bestaande SWV's. Het beheersmatige geheel van de Achtkant komt al gedeeltelijk tegemoet aan deze behoefte.
- Buiten het grootschaliger organiseren van SWV's, kan ook de interne organisatie van de lokale besturen herbekeken worden, zodat een optimale efficiëntie wordt nagestreefd. Een voorbeeld hiervan is het uitbouwen van gemeenteraadscommissies, zodat deze kunnen fungeren als 'waakhond'.

Gouverneur

- Er is discussie over de invulling van de Commissie Intergemeentelijke Samenwerking. De vraag wordt gesteld of dit een commissie is waar strategisch wordt nagedacht over het concept van SWV of indien hier moet gerapporteerd worden over de inhoudelijke werking van de samenwerkingsverbanden.
- SWV's dienen in de toekomst in de juiste inhoudelijk bevoegde commissies te worden besproken, niet in een commissie welke weinig kennis heeft over het specifieke thema.
- De Commissie Intergemeentelijke Samenwerking focust op zich op de strategische aspecten van samenwerkingsverbanden (evaluatie, proces, etc.)

Lier

- De oefening die we nu maken is een zeer nuttige oefening. We moeten ons afvragen of de SWV's wel goed werken en of deze goed werken. De gemeente Lier is lid van verschillende intercommunales. Hier zijn voordelen aan verbonden, maar ook enkele nadelen. Bv. onlangs heeft men op een vergadering van IVAREM besproken of het SWV's voldoende efficiënt is, hoe ze zichzelf beter kunnen organiseren, en waar er eventueel kan bespaard worden. Deze oefening zal in de toekomst worden gemaakt.
- Wat betreft de politiezone: Lier heeft één gemeentezone en er bestaat reeds een goede samenwerking met de naburige gemeenten.
- De Stad Lier is van mening dat deze samenwerking nog verder kan worden uitgediept. We dienen na te denken over de effectieve fusie met naburige gemeenten.
- Veel discussies zijn reeds aan de gang betreffende OCMW en Stad/gemeente. In de Stad Lier gaat de secretaris van het OCMW binnenkort met pensioen, dit is een goede aanleiding om deze fusie opnieuw ernstig te overwegen (aanstellen van één secretaris voor stad en OCMW?). Deze discussie stuit echter op veel weerstand en is daarom niet evident. OCMW en stad Lier werken wel samen op het vlak van gezamenlijke aankoop. Bovendien willen ze op korte termijn enkele diensten samenzetten (fysiek) en/of fusioneren. Deze gedeelde fysieke locatie maakt het wel gemakkelijker om over te gaan tot een fusie.
- Het beleidsthema Toerisme heeft binnen Lier een specifieke situatie. Lier ligt op de grens van twee regio's en is zeer nauw verbonden met twee andere grootsteden, namelijk Antwerpen en Mechelen. De Stad Lier is van mening dat een cluster enkel goed kan samenwerken wanneer de steden/gemeenten binnen die cluster gelijkaardig zijn (bv. gelijkaardigheid op het vlak van het aantal inwoners, hetzelfde karakter, zelfde aanbod erfgoed, etc.).

Gouverneur

- Deze mening sluit aan bij een meer pragmatische cluster. De indeling van clusters zal geen gesloten verband zijn.

Heist-op-den-Berg

- De interne regels van Achtkant dienen nog te worden vastgelegd. Er is mogelijkheid tot vrije keuze, maar hoe dit zich exact gaat vertalen dient nog te worden vastgelegd.

Mechelen

- Het is positief dat de SWV's worden herbekeken. De stad Mechelen hecht veel belang aan de evaluatie van deze SWV's. Het gebruik van duidelijke criteria voor dergelijke evaluatie kan hierbij helpen.
- Mechelen is een centrum stad, toch zijn er veel opportuniteiten om samen te werken met naburige gemeente, bv. op het vlak van archeologie. Rond het thema ICT kan de samenwerking nog worden verbeterd (niet enkel infrastructuur, maar ook de 7/7 beschikbaarheid).

- De samenwerking dient ook provincie overschrijdend te gebeuren (bv. vrachtwagens, industrieterreinen, etc.). Hier sluit de stad Mechelen zich aan bij het standpunt van de gemeente Bonheiden.
- Ook dient het beleidsthema veiligheid (bv. rampenambtenaar) te worden herbekeken.
- Mechelen pleit ook voor verdere uitwisseling qua kennis, bijvoorbeeld inzake Europese fondsen.
- De gouverneur merkt op dat er op de provincie een secretariaat is dat ondersteuning kan bieden inzake Europese fondsen.

Bonheiden

- De gemeenten Bonheiden heeft reeds een tweemaandelijks overleg met Mechelen, de samenwerking met Mechelen verloopt zeer vlot (bv. technische dienst, erfgoed, aanleg van schoolroutes, fietsroutes, etc.).
- Het heeft geen zin dat elke gemeente elke dienstverlening apart organiseert, want deze kosten kunnen zeer hoog oplopen (zoals bv. opslagplaats, verwerkingsplaats, milieu, etc.).

Nijlen

- De grenzen van het arrondissement moeten doorbroken worden, want voor vele grensgevallen blijken deze grenzen een nadeel te zijn in het verleden.
- Het kiezen van een organisatievorm is geen doel op zich. De efficiënte werking van de organisatie en haar processen is het einddoel. Een fusie kan hierbij een oplossing betekenen, maar dit hoeft niet altijd.
- Er moet een minimumgrens zijn qua samenwerking, maar ook de maximumgrens moet aangegeven worden
- De BBC oefening heeft niet enkel administratieve gevolgen, maar ook financiële. Er zal veel personeel in de organisatie afvloeien, en het investeringsvolume van de gemeenten zullen ook lager liggen dan in het verleden. Deze maatregelen zullen grote impact hebben op bv. de toekomst van de bouwsector (bv. minder wegenwerken, minder fietspaden, etc.). De gemeente Nijlen vreest hierdoor het ergste voor de bouwsector in Vlaanderen.
- Bovendien zouden de ICT-pakketten gestandaardiseerd dienen te worden. Nu is er reeds een samenwerkingsverband met CIPAL.

Mechelen

- De stad Mechelen is ook voorstander van gestandaardiseerde ICT-pakketten.

Putte

- Er is een overaanbod aan SWV's. Weinig personen weten waarover elk SWV gaat, hoeveel de gemeente hiervoor betaalt, etc.
- De regioscreening is zelfs tot op heden reeds een nuttige oefening geweest. Het resultaat van de screening is reeds dat de SWV's te veel geld kosten. Het gevoel dat leeft met betrekking tot de intercommunales is dat enkelen hiervan goed werk leveren, maar dat er ook behoeftes worden gecreëerd vanuit deze bevraging, waardoor deze zichzelf in stand houden.

- De gemeente Putte heeft reeds een goede samenwerking vanuit Bodukap. De gemeente Putte heeft bovendien al deelgenomen aan gesprekken met 'Achtkant'. Deze samenwerking met Achtkant kan vele opportuniteiten voor de gemeenten Putte opleveren, aangezien ze samenwerken op projectmatige basis.
- Putte is op het vlak van mobiliteit een kruispunt, waardoor de last/kosten voornamelijk door Putte wordt gedragen. Hier vraagt Putte duidelijk aan de provincie te komen tot een oplossing, aangezien de Vlaamse Overheid niet toegankelijk is voor deze problematiek.

Gouverneur

- Deze problematiek wordt opgenomen in het syntheserapport.
- De gouverneur vraagt of er ook vanuit de samenwerkingsverbanden/intercommunales een financiële inspanning moet gevraagd worden in het kader van de besparingen.

Puurs

- Puurs vertrekt vanuit een bepaalde afweging. Men moet zowel naar de baten als naar de kosten kijken. De baten van intergemeentelijke samenwerking zijn schaalvergroting en efficiëntiewinst. Deze worden eenzijdig naar voren geschoven. Voor de kosten zijn er enerzijds de verhoogde coördinatiekosten, anderzijds minder betrokkenheid vanuit de gemeente. Deze afweging betekent dat je voor elke context jezelf moet afvragen: "Wat het levert het aan schaalvoordeel en wat kost het aan coördinatiekosten en betrokkenheid?" Omwille van deze betrokkenheid is een bottom-up analyse van groot belang. De gemeente Puurs verwacht dat er van bovenaf een kader en methodieken ter beschikking worden gesteld die de gemeenten/steden kunnen helpen.
- Aangezien er reeds veel verrommeling is binnen de SWV's, moeten we ook rekening houden met de 'weerstandsanalyse'. Het weerstandsgegeven is reeds hoog, hier kan de provincie ook wel hulp bieden.
- Het schaalniveau is afhankelijk van de context. Men moet steeds kijken naar de verschillende beleidsthema's. Voor thema's zoals mobiliteit en veiligheid opteert Puurs voor een grote schaal en een territoriale opdeling. Voor andere thema's (vb. ICT) is er meer intervisie nodig met gelijkwaardige besturen.
- Vele gemeenten pleiten voor een provinciale oplossing, terwijl deze reeds bestaat met CIPAL. Men moet zich afvragen waarom dit SWV niet goed werkt.
- We dienen te evolueren naar een niveau van hogere standaarden. Hier dient Vlaanderen het initiatief te nemen, in plaats van de provincie.

Gouverneur

- Dergelijke legitieme stellingen zullen mee worden opgenomen in het syntheserapport. De gemeenten zullen evenwel de essentiële SWV's dienen te onderscheiden en hierover oordelen of deze nog een bestaansreden hebben. De problematiek van weerstand en weerbarstigheid kan gefaciliteerd worden door een hogere overheid.

Sint-Amands

- Sint-Amands is voornamelijk bezorgd over het aantal SWV's en de hoge graad van onoverzichtelijkheid. Bovendien vertonen deze SWV's veel overlappingsen.
- In regio Klein Brabant zijn er een aantal goed werkende SWV's.
- Aandachtspunten zijn de grensgevallen: randgemeenten die op de grens liggen van drie provincies (Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen). Deze problematiek heeft een negatieve invloed op beleidsdomeinen zoals subsidiering, vrachtverkeer, etc.
- SWV's zijn optimaal wanneer ze actief zijn onder 'gelijkwaardige' gemeenten.
- Een kleine gemeente kan met een goed SWV zijn dienstverlening en daadkracht versterken.

Gouverneur

- Ik noteer dat ook jullie nood hebben aan een evaluatie instrument.

Sint-Katelijne-Waver

- Steunt de bezorgdheid van de grensgemeenten.
- Sint-Katelijne-Waver is lid van een groot aantal SWV's (+/- 82), hieruit blijkt dat de gemeente voorstander is van samenwerking, aangezien deze efficiëntiewinst voor ogen heeft.
- Risico: democratisch deficit.
- Men dient het evenwicht te vinden tussen de juiste schaal, maar toch pleit Sint-Katelijne-Waver ook voor uniformiteit (zo weinig mogelijk verschillende schalen). Aantal schalen kan beperkt worden door grenzen te bewaken. Voorbeeld hiervan is een uniforme zone inzake brandweer en politie.

Bonheiden

- Intergemeentelijke samenwerking is bijna een 'verplichting' vanuit de provincie (bv. cultuur), dit zorgt ervoor dat SWV's worden aangegaan doordat de gemeenten hiervoor een subsidiëring kunnen ontvangen. Deze problematiek creëert kunstmatige SWV's die hun doelstellingen voorbij gaan.

Gouverneur

- De provincie en Vlaamse Overheid dragen hier de verantwoordelijkheid, het is vanzelfsprekend dat subsidies niet de drijfveer mogen vormen.

Puurs

- Deze problematiek is de aanleiding voor de versnippering van de SWV's. Ook bij Puurs geldt deze problematiek, er werden vele SWV's aangegaan op basis van subsidiemogelijkheden. (vb. LOI) Er moet inderdaad een beslissing genomen worden op basis van de doelstellingen van het SWV.

4. Verder vervolg Regioscreening

De gouverneur deelt mee dat tot op heden 11 van de 13 gemeenten een antwoord hebben gegeven op de bevraging. De gemeenten die nog geen zelfevaluatie hebben ingediend, worden uitdrukkelijk opgeroepen dit alsnog te doen. De resultaten van de zelfevaluatie dienen immers mee voor de opmaak van een syntheserapport over de analysefase. Het is belangrijk dat de input van zo veel mogelijk gemeentebesturen wordt meegenomen.

Deloitte zal een syntheserapport opstellen van de analysefase in het kader van de regioscreening. Zowel de resultaten van deze debatronde (debat in 5 clusters), de individuele zelfevaluaties als de resultaten van de parallelle trajecten zullen dienen om het syntheserapport te voeden. Een ontwerp van het syntheserapport zal worden voorgelegd aan de gemeentebesturen.

De huidige inventaris van SWV's, opgemaakt op basis van de input van de gemeentebesturen, is erg uitgebreid (zoals gevraagd door de minister). De lijst bevat verschillende soorten SWV's en niet alle SWV's zijn even evident om verder onder de loep te nemen. Om het verdere debat te stroomlijnen is het essentieel dat er reliëf wordt aangebracht in de inventaris¹.

Aan de gemeentebesturen wordt gevraagd om:

- de inventaris verder te rationaliseren (een goed voorbeeld hiervan vindt u in de zelfevaluatie van de gemeente Vorselaar). In functie van deze oefening wordt er per gemeente een nieuwe inventaris waarin reeds reliëf is aangebracht, beschikbaar gesteld;
- verder werk te maken van een grondige en structurele evaluatie van de individuele SWV's.

Het kan mede de verantwoordelijkheid zijn van de commissie Intergemeentelijke samenwerking om hierover te reflecteren.

Het burgemeestersoverleg in andere clusters in de provincie Antwerpen resulteerde in de vraag naar een instrument:

- ex-ante: een instrument dat de bestaande structuur evalueert voordat een SWV wordt opgericht
- ex-post: een instrument dat de werking, efficiëntie en effectiviteit van de SWV's evalueert.

Deze vraag zal mee worden opgenomen in het syntheserapport voor de minister.

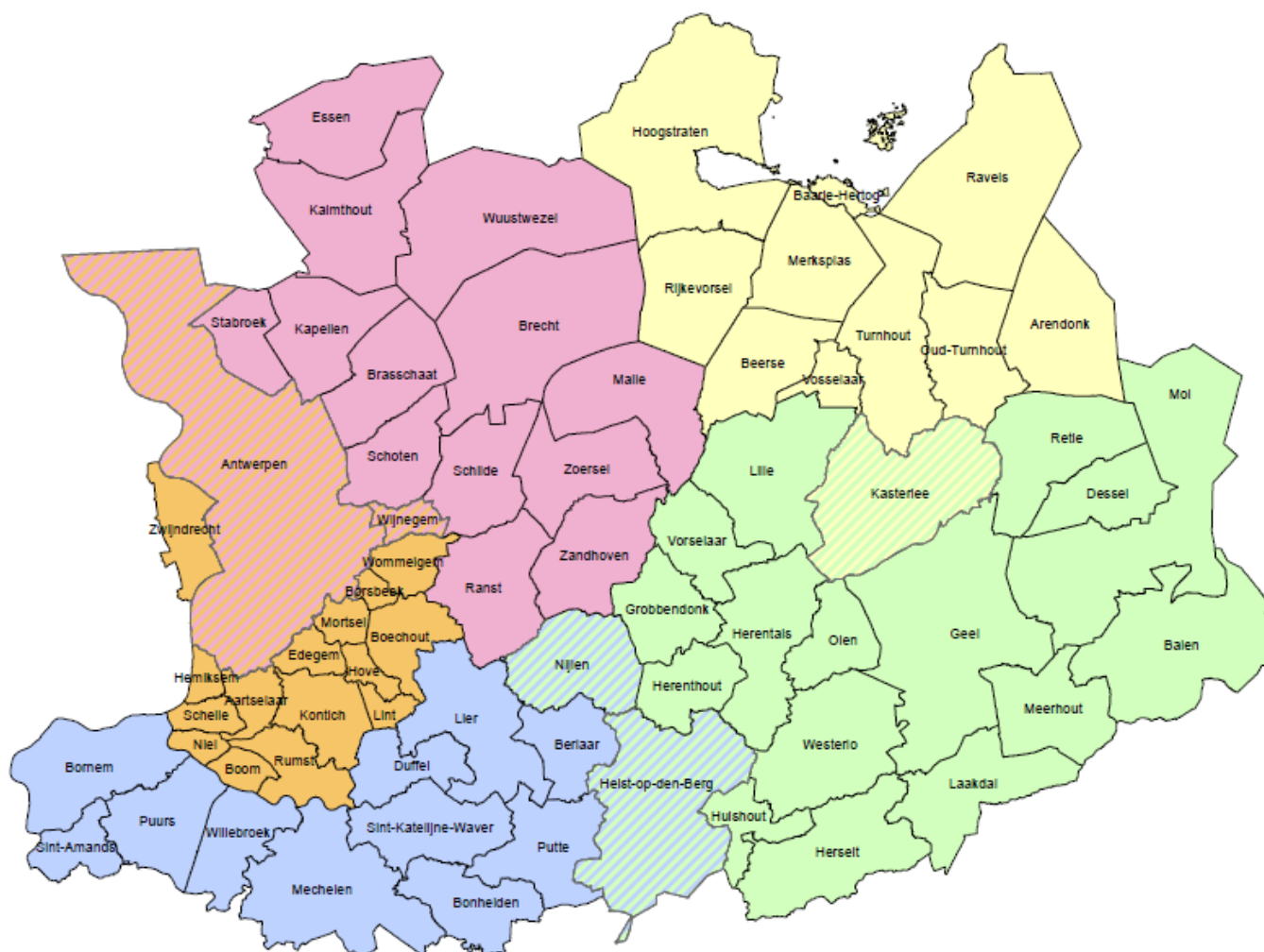
Op 8 juli bespreken Vlaams minister Geert Bourgeois en de provinciegouverneurs de stand van zaken met betrekking tot de regioscreening op het college van gouverneurs. Alle belangrijke elementen die in dit debat aan bod kwamen, zullen gecommuniceerd worden op het college. Het verslag van het college zal – voor zover het betrekking heeft op de regioscreening – worden overgemaakt aan de gemeenten. Een ontwerp van syntheserapport zal aan alle gemeentebesturen worden voorgelegd in september 2013.

De gouverneur dankt de aanwezigen voor hun deelname aan het debat en hun medewerking aan de regioscreening.

¹ De inventaris die samen met de zelfevaluatie werd overgemaakt aan de gemeentebesturen, bevat reeds een zekere mate van reliëf.

5. Bijlagen

5.1 Bijlage 1: Weergave clusterindeling provincie Antwerpen

5.2 Bijlage 2: Overzicht ontvangen bevestigingen Blauwe cluster - Mechelen

Gemeente	Bevestiging ontvangen?
Berlaar	Ja
Bonheiden	Ja
Bornem	Ja
Duffel	Ja
Heist-op-den-Berg	Ja
Lier	Ja
Mechelen	Ja
Nijlen	Ja
Putte	Ja
Puurs	Ja
Sint-Amands	Ja
Sint-Katelijne-Waver	Ja
Willebroek	Neen